EIROPAS CENTRĀLĀ BANKA

EUROSISTĒMA

LV **ECB-PUBLIC**

EIROPAS CENTRĀLĀS BANKAS ATZINUMS

(2017. gada 12. aprīlis)

par kredītu reģistrā iekļauto datu apjoma palielināšanu

(CON/2017/13)

Ievads un tiesiskais pamats

Eiropas Centrālā banka (ECB) 2017. gada 3. martā saņēma Latvijas Bankas lūgumu sniegt atzinumu par Kredītu reģistra likuma grozījumu projektu (turpmāk – "likumprojekts").

ECB kompetence sniegt atzinumu pamatojas uz Līguma par Eiropas Savienības darbību 127. panta 4. punktu un 282. panta 5. punktu, un Padomes Lēmuma 98/415/EK[1] 2. panta 1. punkta trešo un ceturto ievilkumu, jo likumprojekts attiecas uz Latvijas Banku un banku un finanšu statistikas vākšanu, apkopošanu un izplatīšanu. ECB Padome šo atzinumu ir pieņēmusi saskaņā ar Eiropas Centrālās bankas reglamenta 17.5. panta pirmo teikumu.

1. Likumprojekta mērķis

1.1. Kredītu reģistra likuma (turpmāk – "likums") mērķi ir šādi: a) sniegt ieguldījumu Latvijas finanšu stabilitātes veicināšanā, nodrošinot i) visiem kredītu reģistra dalībniekiem[2] papildu iespējas novērtēt savu klientu un iespējamo klientu kredītspēju, ii) Latvijas Finanšu un kapitāla tirgus komisijai papildu datus, kas nepieciešami finanšu tirgus dalībnieku uzraudzībai, iii) Latvijas Bankai papildu datus, kas nepieciešami finanšu statistikas apkopošanai, un iv) Finanšu un kapitāla tirgus komisijai un Latvijas Bankai papildu datus, kas nepieciešami makroekonomiskajai analīzei; b) veicināt atbildīgu patērētāja kreditēšanu, kā arī atbildīgu un godprātīgu aizņemšanos; c) veicināt valsts pārvaldes uzdevumu izpildi; un d) sniegt ieguldījumu Eiropas Centrālo banku sistēmas (ECBS) uzdevumu izpildes veicināšanā[3]. Latvijas Banka ir kredītu reģistra pārzinis kopš 2008. gada, un tā saskaņā ar minētajiem pašlaik spēkā esošā likuma mērķiem vāc datus dažādiem mērķiem[4].

1.2. Likumprojektam ir divi mērķi: a) nodrošināt Eiropas Centrālās bankas Regulas (ES) 2016/867 (ECB/2016/13)[5] prasību izpildi, un b) pilnveidot kredītu reģistru kā informācijas avotu, kas ļauj tā dalībniekiem labāk novērtēt savu klientu un iespējamo klientu kredītspēju.

1.3. Lai gan daudzi dati, kuri jāsniedz pārskats saskaņā ar Regulu (ES) 2016/867 (ECB/2016/13), jau

---

1 Padomes Lēmums 98/415/EK (1998. gada 29. jūnijs) par valstu iestāžu apspriešanos ar Eiropas Centrālo banku par tiesību aktu projektiem (OV L 189, 3.7.1998., 42. lpp.).

2 Saskaņā ar likuma 1. panta 2. punktu reģistra dalībnieki cita starpā ir Latvijā reģistrētas kredītiestādes un ārvalstu kredītiestāžu Latvijā atvērtās filiāles, uzņēmumi, kuriem ir ciešas attiecības ar šādām kredītiestādēm vai to filiālēm, Latvijā reģistrētas krājaizdevu sabiedrības, Latvijā reģistrētas apdrošināšanas vai pārapdrošināšanas sabiedrības un šādu sabiedrību Latvijā atvērtās filiāles.

3 Sk. likuma 2. pantu.

4 Ar ECB notika apspriešanās par likumu un tā grozījumiem, un ECB par tiem sniedza atzinumus CON/2011/47 un CON/2013/93. Visi ECB atzinumi ir pieejami ECB tīmekļa vietnē www.ecb.europa.eu.

5 Eiropas Centrālās bankas Regula (ES) Nr. 2016/867 (2016. gada 18. maijs) par kredītu un kredītriska mikrodatu vākšanu (ECB/2016/13) (OV L 144, 1.6.2016., 44. lpp.).

pieejami esošajā kredītu reģistrā, likumprojekts paplašina vākto datu ģeogrāfisko tvērumu no nacionālā līmeņa uz Eiropas Savienības līmeni, lai nodrošinātu pilnīgu atbilstību regulai. Proti, tiek paplašinātas "klienta", "iespējamā klienta", "klienta galvinieka" un "iespējamā klienta galvinieka" definīcijas, lai aptvertu saistības, kuras radušās citās dalībvalstīs. Turklāt tiks vākti mikrodati attiecībā uz tādu kredītiestāžu Latvijā reģistrētām ārvalstu filiālēm, kuras ir rezidentes citās datu sniedzējās dalībvalstīs. Visbeidzot, no to personu loka, kuras tiek uzskatītas par klientiem, vairs netiks izslēgtas krājaizdevu sabiedrības, elektroniskās naudas iestādes, naudas tirgus fondi un publisko tiesību juridiskās personas, tādējādi saskaņojot likuma piemērošanas jomu ar "parādnieka" definīciju Regulā (ES) 2016/867 (ECB/2016/13). Tomēr uz kredītiestādēm arī turpmāk neattieksies likumā noteiktā kredītu reģistra klienta definīcija, un uz tām Regulā (ES) 2016/867 (ECB/2016/13) paredzētās datu sniegšanas prasības būs jāattiecina ar citu juridisko instrumentu palīdzību. Likumprojektā nepārprotami paredzētas tiesības Latvijas Bankai sniegt kredītu reģistrā iekļautos datus, t.sk. mikrolīmeņa datus, ECB atbilstoši Eiropas Savienības tiesību aktos noteiktajām prasībām.

1.4. Ierosināto grozījumu otrs mērķis nav saistīts ar Regulu (ES) 2016/867 (ECB/2016/13), bet gan attiecas uz kredītu reģistra kā informācijas avota pilnveidošanu, ļaujot tā dalībniekiem labāk novērtēt savu klientu un iespējamo klientu kredītspēju. Ar likumprojektu cita starpā tiek veikti šādi grozījumi likumā: a) ņemot vērā Latvijas Republikas Valsts kases veikto darījumu ar kredītrisku atlikuma apjomu, kredītu reģistru papildinās Valsts kases dati; un b) tiek paplašināta finanšu pakalpojuma ar kredītrisku definīcija, iekļaujot tādus galvošanas pakalpojumus kā akreditīvs (kredītvēstule), galvojuma apdrošināšana un galvojuma pakalpojums. Turklāt likumprojektā paredzēts no 15 gadiem uz 10 gadiem samazināt kredītu reģistrā glabāto datu, kas saistīti ar klientiem un to galviniekiem, kā arī vispārīgo datu glabāšanas termiņu.

2. Apsvērumi

2.1. ECB atzinīgi vērtē likumprojektu, jo tas groza nacionālo datu sniegšanas regulējumu, lai pildītu jaunās datu sniegšanas prasības Regulas (ES) 2016/867 (ECB/2016/13) kontekstā. Turklāt, ievērojot Regulas (ES) 2016/867 (ECB/2016/13) principus, likumprojekta mērķis ir izmantot pastāvošo datu sniegšanas kārtību, lai nesamērīgi nepalielinātu datu sniegšanas slogu.

2.2. Tiek secināts, ka, lai pildītu Regulā (ES) 2016/867 (ECB/2016/13) noteiktās datu sniegšanas prasības, Latvijas Banka plāno galvenokārt izmantot datus, kas pieejami ar esošā kredītu reģistra palīdzību. Tas pilnībā atbilst Regulai (ES) 2016/867 (ECB/2016/13), kura paredz, ka, sniedzot datus Eurosistēmas AnaCredit datubāzei, nacionālajām centrālajām bankām (NCB) ļauj izmantot savas datu bāzes, no datu sniedzējiem saņemtos datus un jebkurus citus avotus, t.sk. attiecīgās atsauces datu bāzes[6]. Tāpat tiek secināts, ka datu vākšanai tiks izmantoti citi avoti, t.sk. Latvijas Republikas Uzņēmumu reģistrs un citi attiecīgie avoti.

2.3. ECB atzīmē, ka likumprojektā nepārprotami atļauts Latvijas Bankai sniegt ECB visus kredītu reģistrā iekļautos datus, t.sk. mikrolīmeņa datus, kas vajadzīgi ECBS uzdevumu izpildes mērķiem. Tiek secināts, ka šī nepārprotamā atļauja ir nepieciešama no nacionālo tiesību aktu viedokļa, lai

6 Sk. Regulas (ES) 2016/867 (ECB/2016/13) 16. apsvērumu kopā ar 8. panta 3.–5. punktu.

nodrošinātu, ka Latvijas Bankai ir pietiekams juridiskais pamats sniegt kredītu reģistra datus ECB nolūkā pildīt tās pienākumus saskaņā ar Regulu (ES) 2016/867 (ECB/2016/13). Šāds pamats ir nepieciešams, jo likums aizliedz reģistrā iekļautās informācijas atklāšanu, ja vien šāda informācijas atklāšana nav nepārprotami noteikta. Šis noteikums neskar Regulas (ES) 2016/867 (ECB/2016/13) 10. panta prasības, kuras regulē to, kā saskaņā ar regulu sniegtos kredītu datus izmanto ECB un NCB.

2.4. ECB atzinīgi vērtē centienus ar likumprojekta palīdzību nodrošināt to, ka kredītu reģistram sniegtie dati veicinās vairāku Regulā (ES) 2016/867 (ECB/2016/13) noteikto prasību izpildi, piem., aptverot saistības, kuras radušās citās dalībvalstīs, un paplašinot klienta definīciju, lai tajā iekļautu krājaizdevu sabiedrības, elektroniskās naudas iestādes, naudas tirgus fondus un publisko tiesību juridiskās personas. Tomēr ECB atzīmē, ka pilnīgai Regulas (ES) 2016/867 (ECB/2016/13) mērķu un prasību izpildei, būs nepieciešams papildu likumdošanas un organizatoriskais darbs, jo ne visi dati, kuri jāsniedz saskaņā ar regulu, būs pieejami no kredītu reģistra. Jo īpaši uzmanība jāpievērš juridiskajām prasībām, kas attiecas uz atgriezeniskajām saiknēm, ņemot vērā, ka attiecībā uz atgriezenisko saikņu piemērošanas jomu un to, kā NCB tās īsteno, tiek plānots paredzēt papildu noteikumus atsevišķos ECB pieņemtos tiesību aktos, vai ka, pamatojoties uz piemērojamo juridisko regulējumu, NCB var noslēgt saprašanās memorandus par sadarbību to attiecīgajās atgriezeniskajās saiknēs[7].

2.5. No likuma normām izriet, ka Latvijas Banka nosaka kredītu reģistrā iekļaujamo datu apjomu un precīzu saturu, kā arī termiņu un kārtību šādu datu iekļaušanai kredītu reģistrā. Lai atspoguļotu ar likumprojektu ieviestās izmaiņas un pilnībā atbilstu Regulas (ES) 2016/867 (ECB/2016/13) pielikumos noteiktajām prasībām, būs jāgroza Latvijas Bankas normatīvie akti un administratīvie instrumenti. Šajā nolūkā ECB iesaka Latvijas Bankai katrā laika posmā nodrošināt, ka šādos īstenošanas tiesību aktos noteiktais datu modelis atbilst datu modelim, kas attiecīgajā laika posmā ir spēkā saskaņā ar Regulu (ES) 2016/867 (ECB/2016/13), lai datu sniegšanas prasības un īstenošanas prakse būtu pietiekami saskaņota visā Eurosistēmā.

Šo atzinumu publicēs ECB tīmekļa vietnē.

Frankfurtē pie Mainas, 2017. gada 12. aprīlī

[parakstīts]

ECB prezidents

Mario DRAGHI

7 Sk. Regulas (ES) 2016/867 (ECB/2016/13) 18. apsvērumu.